

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ

LETO XVII. LJUBLJANA, MAJ 1976 ŠT. 5

INVESTICIJE DO LETA 1980

V SKLOPU SREDNJEROČNEGA PROGRAMA RAZVOJA NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE ZA OBDOBJE 1976—1980 SMO PRIPRAVILI TUDI PROGRAM ZA RAZŠIRITEV IN MODERNIZACIJO TOVARNE. PROGRAM SE NASLANJA NA NEKAJ TEMELJNIH DEJSTEV, KI OZNACUJEJO NAŠ SEDANJI POLOŽAJ IN DAJEJO IZHODIŠČA ZA NAMERAVANE UKREPE. NAJ NAVEDIMO SAMO NEKAJ NAJBOLJ POMEMBNIH.

V načrtovanem razvoju gospodarstva daje družba prednost nekaterim temeljnim vejam, mednje se uvršča tudi razvoj energije. Če hočemo, da se ne bodo pojavljale več zadrege zaradi pomanjkanja električne energije, je treba narediti vrsto novih električnih central. Taka splošna usmeritev pa zahteva od Litostroja kot edinega proizvajalca strojne opreme za hidroelektrarne v državi, da ji prisluzne in se nalogam primerno usposobi. Izračuni kažejo, da bo do leta 1980 potrebno v nove hidroelektrarne vgraditi približno 3000 MW moči, kar pomeni okrog 15.000 ton turbinske opreme.

Vedno več električne energije pa terja tudi hitri gospodarski razvoj vsega sveta. Zaradi visokih cen nafte in problemov z vzdrževanjem čistega okolja je cenena vodna energija postala znova zanimiva. Posebej moramo opozoriti še na dežele v razvoju, ki razpolagajo z ogromnim in neizkoriščenim vodnim bogastvom. V njihovem gospodarskem razvoju bodo reke predstavljale osnovni energetski vir.

IMAMO BOGAT PROIZVODNI PROGRAM

Litostroj pričakuje razvoj v naslednjih letih s solidnim in zanimivim proizvodnim programom. Tvori ga 8 vej v finalni ter 3 veje v polfinalni proizvodnji:

- hidroenergetska oprema (vodne turbine);
- vodne črpalke;
- žerjavi;
- oprema za cementarne (mlična cementa);
- reduktorji;
- preoblikovalni stroji (hidravlične stiskalnice);
- talna transportna sredstva (viličarji, mobilna dvigala);
- dieselski motorji;
- ulitki iz sive litine;
- ulitki iz specialnih litin (obrambno odporne, toplotno odporne in kemično odporne litine);
- ulitki iz jeklo litine.

Za ta proizvodni program lahko trdimo, da je izredno zanimiv za tržišče ter da v njem ni izdelkov, ki bi se težko prodajali ali pa jih tržišče ne bi niti potrebovalo. Ta proizvodni program sloni na našem lastnem znanju in razvoju ter nas dela povsem neodvisne od kogarkoli. Edina licenca so dieselski motorji, ki jih izdelujemo po načrtih danske firme B&W ter trenutno stroji za tlačni liv za Zahodno Nemčijo.

S svojimi izdelki smo se v preteklih letih pojavljali na različnih tržiščih in srečevali s svetovnimi tvrdkami. Ime Litostroj je postalo pojem tudi v širšem svetu. Naj navedemo samo, da smo do danes opremili z našimi turbinami 27 hidroelektrarn v tujini.

Iz teh osnovnih ugotovitev raste naša perspektivna usmeritev. Močnejše je potrebno razvijati predvsem tisto našo proizvodno dejavnost, ki je vezana

na energetiko. V tovarni moramo priceti z ločevanjem individualne in tako imenovane maloserijske proizvodnje. Obe zahte-

Še mnogo zdravih let drzagi tovariš Tito

vata svoj lasten način organizacije in poslovanja. Te osnovne odločitve pa zahtevajo vrsto dodatnih posegov, kar bo vse skupaj dalo delovni organizaciji širšo in bolj razdelano obliko.

Program sam po sebi ni neka dokončna študija, razumeti ga

je treba kot predlog, o katerem bo potrebna temeljita razprava in sodelovanje vseh. Šele podpora vseh dejavnikov v tovarni in izven nje bo zagotavljala uspešno uresničitev začrtanih ciljev. Razprava bo v marsikateri točki pokazala, da so potrebne dopolnitve in spremembe. Razen tega pa bo za vsako posamezno področje potrebno izdelati podrobne investicijske programe z vsemi podatki, ki naj dokažejo upravičenost investicije. V tej smeri nas še posebej obvezujejo zakonska določila, predvsem republiški zakon o investicijski dokumentaciji ter družbeni dogovor o osnovah za kriterije investicijske politike.

ANALIZIRAJMO PREDLOŽENI PROGRAM!

V programu so na prvem mestu navedena vlaganja v razširitev kapacitet za turbinsko proizvodnjo. Glede na že opisano stanje doma in v svetu so naše proizvodne sposobnosti prenizke. Zaradi premajhnega števila razpoložljivih proizvodnih ur in zastarelih strojev ne dohajamo več naročil. Še bolj kritično pa je, da se moči vodnih turbin naglo večajo. Danes niso moči 200 do 300 MW za Francisove turbine ali 100 MW za Kaplanove turbine nobena izjema. Kljub temu, da s tehničnimi rešitvami sledimo razvoju v svetu ali pa ga celo prehitevamo in kljub temu, da smo uspešno osvojili tako zahteven tip vodnih turbin,

SOLIDARNOST

V soboto 29. maja bomo Litostrojčani delali za potresno prizadeta področja na Tolminskem in v Posočju. Predlog konference sindikata za solidarnostno pomoč, ki bo znašala bruto dohodek enega delovnega dne, so podprle vse osnovne organizacije sindikata in sindikalne skupine.

Predlagajo pa, da naša bi bila ta sredstva oproščena vseh družbenih dajatev, saj bi le na ta način več prispevali prizadetim področjem.

Maj — mesec mladosti in 25. maj dan mladosti, sta naši mladi generaciji, najbolj pri srcu, ker se prav tedaj še posebej spominjamo revolucionarne poti, ki jo je prehodila starejša generacija.

Ta pot je nam mladim vodilo k boljšemu jutri in mi je dosledno nadaljujemo. V mesecu mladosti vedno dosežemo naše aktivnosti vrhunec, saj na ta način neposredno spodbujamo k nadaljnjim akcijam vse večje število mladih.

25. maja, ko mesec mladosti doseže vrhunec, smo mladi združeni ob našem heroju tovarišu Titu. Tovariš Tito je na čelu partije in ZKJ že skoraj 40 let. Mladi se zavedamo, da je vse, kar smo pridobili in kar imamo, povezano z njegovim graditeljskim revolucionarnim delom.

Veličina tovariša Tita, prvega vojaka naše revolucije, se ne kaže samo v tem, da je spoznal potrebe in interese delovnega človeka, želje vsakega naroda po popolni narodni in socialni svobodi, stremjenja mladih generacij, temveč tudi v tem, da organizira boj za izpopolnitev teh potreb, interesov in želja. Tito je s svojo osebnostjo, z marksistično revolucionarnostjo in z duhom revolucionarja te cilje vedno dosledno, brezkompromisno in temeljito uresničeval.

Njegova dejanja so bila vedno enaka izgovorjenim besedam. V sleherni situaciji je njegova beseda ostala dorečena, nikoli, niti v najtežjih trenutkih ni sklepal nikakršnih kompromisov s silami in idejami, ki so želele in ki želijo zavreti ali zaustaviti revolucionarni socialistični samoupravni razvoj.

V 31. letih svobode in razvoja naše socialistične samoupravne Jugoslavije smo dosegli stopnjo, ki je mogoča samo v Jugoslaviji kot skupnosti svobodnih, enakopravnih narodov in narodnosti, v takšni socialistični družbi, kjer enakopravnost, bratstvo in enotnost ter vzajemnost predstavljajo poroštvo še za hitrejši razvoj in življenje v miru.

Socialistično samoupravljanje, ki ga razvijamo in gradimo že več kot 25 let, nam nudi velike možnosti, da lahko najbolj neposredno uresničujemo svoje interese. Še bolj dosledno moramo izpeljati osnovna načela socialističnega samoupravljanja, da bo delavski razred postal dejanski gospodar pogojev in rezultatov svojega dela in da bo edino delo in rezultati določali družbeni in materialni položaj delovnega človeka v naši samoupravni socialistični skupnosti.

Maj — mesec mladosti

Takšna opredelitev, hrabra in edinstvena, predstavlja neovrgljiv dokaz revolucionarne doslednosti ZKJ s tovarišem Titom na čelu.

Misli našega voditelja so nenehno obrnjene k ljudstvu, k neodkritemu obzorju in k neizkoriščenim možnostim nadaljnega razvoja. Značaj naše revolucije ni začrtan s stariimi šablonami, temveč je revolucija po našem, Titovem pomenu, stremljenje po novem, boljšem in naprednejšem. Vsak uspeh, ki ga dosežemo v fazi razvoja, pomeni obenem tudi boljše življenje za delovnega človeka in je pogoj za boljši jutri.

Današnja mlada generacija je globoko prežeta s Titovim revolucionarnim delom, z njegovimi mislimi in sporočili. Njegova hrabrost, odločnost, človekoljubnost in neomajna vera v ljudstvo in v lepšo in boljše prihodnost so neusahljiv vir novih navdihov v boju, da to lepšo prihodnost dosežemo z delom in ustvarjalnostjo.

Njegov večni posluš za želje in potrebe mladih, ljubezen in skrb, ki nam jo izkazuje, so nam še posebej približali našega voditelja. Postal nam je ne samo voditelj, temveč tudi tovariš in prijatelj.

V nas mladih Tito vidi vitalno silo naše socialistične samoupravne družbe in glavno poroštvo lepše prihodnosti.

Po njegovem mnenju mladi nismo in ne moremo biti le sila prihodnosti, generacija, ki se pripravlja za prevzem odgovornosti, temveč tudi življenjska sila, ki je pripravljena, ki mora sprejeti nase del odgovornosti za razreševanje sodobnih vprašanj in protislovij ter da v vsakem trenutku, na vsaki stopnji razvoja pomaga razvijati našo samoupravno socialistično družbo.

Josip Fileš

kot so cevne turbine, nam obe navedeni dejstvi pomenita bistveno oviro za uspešen nastop na tržišču v prihodnjem obdobju. To stanje je kritiziral tudi upravni odbor JUMEL na več svojih sejah. Ugotavljal je namreč, da jugoslovanski proizvajalci generatorjev brez nadaljnega lahko izdelujejo generatorje moči 300 MW, da pa daleč za tem zaostajajo proizvajalci parnih kotlov, parnih in vodnih turbin.

Neizkoriščena prilika, ki se nam danes nudi, nas lahko v najkrajšem času uvrsti med samo še tretjerazredne proizvajalce vodnih turbin.

Litostroj se je do sedaj uveljavil kot proizvajalec vodnih turbin srednje velikosti. Vse pogosteje pa povprašujejo po Francisovih turbinah, katerih gonilniki presegajo 4 m v premeru in Kaplanovih turbinah, katerih gonilniki imajo premer preko

(Nadaljevanje na str. 4)

DELEGATSKE IZKUŠNJE

UGOTOVITVE RAZPRAVE O DELOVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA V TZ LITOSTROJ

5. in 12. maja 1976 smo v naši delovni organizaciji pripravili seminar o delegatskem sistemu. »Razvijanje delegatskega sistema je eden od temeljnih pogojev za uveljavljanje ustave ter novih samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov.« je poudaril sekretar za družbenopolitični sistem RK SZDL Stane Vljaj.

Družbenopolitične organizacije, še posebej komunisti v sindikatu, bomo morali delegatskem sistemu in delegatskim odnosom posvetiti posebno pozornost. Kljub temu, da je ugotovitve o našem delegatskem sistemu tovariš Stane Vljaj zelo ugodno ocenil, ugotavljamo, da delegatski sistem tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot v delovni organizaciji in na vseh ravneh samoupravnega odločanja še ni dovolj zaživel.

SLEHERNEMU DELAVCU ZAGOTOVITI NEPOSREDEN VPLIV

Ugotavljamo, da delegatska razmerja med temeljno oziroma splošno delegacijo in delavci v delegatski bazi niso dovolj razvita. Temeljne in splošne delegacije se sestajajo, oblikujejo stališča in izvolijo delegate v konferenco delegacij, zbor združenega dela in samoupravne interesne skupnosti, vendar le redko oblikujejo svoja stališča s samoupravnimi organi TOZD, s manj pa z delavci na zborih. Zato je analiza teh pomanjkljivosti in njihovo odpravljanje prednostna naloga sindikata in komunistov v njem.

Kaj smo ugotovili?

»Bistvo delegatskega sistema je v tem, da se kar v največji možni meri omogoči stalna delovna povezanost med delegati, delegacijami in delovnimi ljudmi. To pomeni, da morajo delegati izražati resnične interese delovnih ljudi združenega dela oziroma delovne skupnosti, v kateri so bili izvoljeni in tudi zastopati temeljno stališče delegacije ali konference delegacij, ki so ga delegirale v »zbor skupščine«, so poudarili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in delegati delegacij na skupni seji, ki je bila 19. 4. 1976 v Litostroju.

V zelo obširni razpravi so bila obravnavana strateška vprašanja našega delegatskega sistema, ki jih lahko razdelimo na:

1. Vprašanja in ugotovitve širše družbene skupnosti o delovanju delegatskega sistema.

2. Vprašanja, ki zadevajo urejanje zadev na ravni občinske skupščine.

3. Vprašanja, katera je potrebno urediti znotraj delegacij in v delovni organizaciji.

Delegati konferenc delegacij zbora združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov predlagajo za boljše delo delegatov ureditev naslednjih vprašanj:

1. Proučevanje delegatskega sistema na republiški in zvezni ravni je treba znanstveno zasledovati in rezultate posredovati, da bi se izboljšalo delo delegacij.

2. V praksi se dogaja, da so delegacije od baze odtujene, da se pojavljajo različni posredniki in razsodniki delegatskega sistema. To pa izhaja iz obširnega gradiva za seje zborov s pomanjkanjem časa za obravnavo. V tovrstnih problemih je najpomembnejše to, da se delegatska baza ne aktivira pred vsako sejo občinske skupščine oziroma zbora, pač pa se čuti osamosvajanje delegacij, ki so največkrat prepuščene same sebi. Takoj je treba izdelati postopek za zamenjavo neaktivnih delegatov oziroma izpolnjevanje manjkajočih delegatov. Menimo, da bi zaradi narave dela zbora združenega dela bilo potrebno opredeliti tudi krajevno pripadnost delegata. Pogosto so delegati neaktivni, ker ne prebivajo na območju občine in jih občinska problematika ne zanima. Delegate je treba klicati tudi na politično odgovornost zaradi neizvrševanja zaupanih nalog.

3. Medsebojno povezanost med delegacijami in konferencami delegacij ter delegatov, bo

mo zagotovili z ustanovitvijo koordinacijskega telesa, ki ga bodo sestavljali vodje vseh delegacij in konferenc. Preko koordinacijskega telesa bodo delegacije in konference delegacij pred sejami zbora združenega dela oziroma skupščin samoupravnih interesnih skupnosti izmenjavale mnenja in stališča, jih usklajevale in poenotile.

4. Za redno sestajanje delegacij ter za polnoštevilno udeležbo delegatov na sejah delegacij in konferenc delegacij so odgovorni vodje delegacij in konferenc delegacij ter aktivni komunisti članov delegacij in konferenc delegacij, ki se mora ustanoviti takoj. Aktiv je za svoje delo odgovoren OO ZK in svetu ZK, katerim mora redno poročati o svojem delu in delovanju delegacije oziroma konference delegacij.

5. Samoupravni akti na ravni TOZD in delovne organizacije se dopolnijo z določili, ki bodo točno opredeljevali pozicije delegatov in delegacij, zlasti glede komuniciranja delegacij z delegatsko bazo — zbori delavcev, povezave med delegacijo in družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi organi in individualnimi izvršilnimi organi ter strokovnimi službami. Urediti je treba tudi ustrezno strokovno, administrativno in materialno pomoč za delo delegacij, kakor tudi vprašanje materialnih nadomestil za čas odsotnosti delegata zaradi njegove delegatske funkcije.

Skladno s tem se morajo izdelati poslovni akti delegacij in konferenc delegacij, ki morajo biti usklajeni s poslovniki zborov oziroma skupščine in SIS, v katerem mora biti točno opredeljeno, kdaj naj se delegacija v TOZD obrne za stališče na zbor delavcev in kdaj na druge dejavnike in organe v TOZD oziroma delovni organizaciji.

6. Delegati morajo redno poročati o vsebini dela delegacij, konferenc delegacij, skupin delegatov, skupščin družbenopolitičnih skupnosti in SIS, utrjevati zavest delovnih ljudi, da so delegacije njihovo nenadomestljivo sredstvo za njihovo neposredno odločanje v vseh sredinah in o vseh vprašanjih, posebno glede pogojev poslovanja, oblikovanja dohodka, delitve dohodkov ter o vseh oblikah funkcioniranja skupnih širše družbenopolitičnih potreb — skratka o celotni družbeni reprodukciji. Za to je treba izrabiti predvsem zbere delavcev, sestanke sindikalnih skupin, glasilo delovne organizacije in posebne izdaje glasila Litostroj.

7. Organi skupščin družbenopolitičnih skupnosti in skupščin SIS naj gradivo za seje skupščin ustrezno in razumljivo oblikujejo, javno objavljene za delegate pa pravočasno pošljejo v pisarno samoupravnih organov delovne organizacije in ne na domači naslov. Iz pisarne samoupravnih organov se bo usmerjalo gradivo za delegacije, konference delegacij, strokovne službe, samoupravne organe in družbenopolitične organizacije. Gradivo mora biti poslano za vsakega delegata, ker je le tako mogoče pričakovati ustvarjalen prispevek slehernega. Predlagamo, da se prouči možnost tiskanja priloge Javne tribune v večji nakladi, da bi jo lahko posredovali preko delovnih organizacij vsem delavcem.

8. S sprejetim programom družbenega izobraževanja v okviru Izobraževalnega centra Litostroj, ki je v teku, bomo vse delegate v okviru posebnega seminarja s specifično prilagojenim programom seznanili z bistvom delegatskega sistema, njegovo ustavno opredelitvijo, sistemom komuniciranja in informiranja, s postopkom oblikovanja stališč, sodelovanjem z družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi organi, strokovnimi službami in vodstvi TOZD oziroma delovne organizacije.

9. Z ustrezno kadrovsko politiko pri izpopolnjevanju delegacij bomo zagotovili, da bomo izvolili za delegate delavce, ki so s svojim dosedanjim delom dokazali svoj pozitivni odnos do samoupravljanja, delegatskega sistema in politike ZK.

10. Od organov občinske skupščine pa zahtevamo, da se s statutom točneje opredelijo nekatera vprašanja, posebno tista, ki se nanašajo na delovanje SIS, pristojnost posameznih zborov skupščine itd. Menimo, da so dnevni redi zbora združenega dela pogosto prenatrpani z gradivom, ki ni zanimivo za delegate, posebno tiste, ki ne stanejo na območju občine, pa z odloki vseh vrst, ki sodijo v upravni postopek družbenopolitične skupnosti in ne na zbor združenega dela.

Primarna naloga za utrjevanje delegatskega sistema je, da izoblikujemo v TOZD in SSP takšne metode organiziranja in delovanja, ki bodo slehernemu delavcu zagotovile neposreden vpliv pri sprejemanju posameznih odločitev. Pri tem moramo

izoblikovati način obveščanja, ki bo delovne ljudi razgibal kot subjekte uveljavljanja razrednih interesov.

V ta namen smo zagotovili načrtno družbeno izobraževanje delegatov temeljnih in splošnih delegacij ter delegatov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, vodilnih in vodstvenih delavcev naše delovne organizacije.

Zato bo konferenca OOS in IO OOS TOZD in SSP na prvi seji obravnavala navedene ugotovitve in zahtevala, da se temeljna določila o delu delegatov in delegacij vnesejo v statut TOZD in delovne organizacije in izdela poslovnik za delo delegacij kot tehnično organizacijski predpis.

Sabot

Najboljša OO ZSM

Akcija »Mladi delavec — samoupravljaec, najboljša OO ZSM« poteka v Sloveniji že več kot leto dni. Sam sistem točkovanja je prirejen tako, da lahko enakovredno tekmujejo osnovne organizacije ne glede na število oziroma raznolikost dela. Namen tekmovanja je predvsem pozitivno delo OO ZSM v tozidih, okrepiti kolektivno delo in izboljšati učinkovitost tako OO ZSM kot tudi posameznikov v prizadevanju za uresničevanje ustave in gospodarske stabilizacije.

V sklopu tekmovanja pa osnovne organizacije ZSM v tozidih same na osnovi zbranih dokumentov in kriterijev izbirajo tudi najboljšega mladega delavca — samoupravljaeca. Posebno tekmovanje za najboljšo osnovno organizacijo je v tem, da osnovne organizacije delujejo na vseh področjih dela, ker samo v tem primeru lahko tekmujejo. S tem pa se odpravi ozkost dela, forumsko delo, ki je bilo do sedaj še vse preveč prisotno in je zaviralo množično družbenopolitično dejavnost.

Ob zaključku enoletnega obdobja akcije v mesecu aprilu, smo tudi v Litostroju zaključili tekmovne liste ter točkovno ocenili vsako osnovno organizacijo ZSM. Glede na uspešnost, množičnost, hiter pristop k delu, pripravljenost v akciji in sploh za zelo usklajeno delovanje OO ZSM je prvo mesto osvojila OO ZSM FI. Zbrala je 468 točk. To je glede na razmere, ki obstajajo v Sloveniji veliko, saj po prvih ocenah točkovanj ostalih OO ZSM po Sloveniji še nobena ni dosegla tega števila. Prav zato upamo, da bo ta OO ZSM osvojila zelo visoko mesto ali postala zmagovalca enoletnega obdobja tekmovanja, kar bi bilo za mlade finaliste in Litostroj veliko priznanje.

Druga je OO ZSM IVET, ki je zbrala 316 točk, hkrati pa ima zelo velike možnosti, da se v skupni razvrstitvi uvrsti med prvih deset. Ostale osnovne organizacije ZSM so osvojile nekoliko manj točk, razpored pa je naslednji: SSP 204, PI 157, SE 179 točk, ZSE 70 točk. IRRP se tekmovanja ni udeležila, ker je bila ustanovljena šele ob koncu prejšnjega leta.

Za mladino tozidov FI, IVET, kakor tudi ostalih osnovnih organizacij ZSM, združenih v koordinacijskem svetu ZSMS Litostroj je to veliko priznanje in obveza za bodoče delo. Ob uradni razglasitvi rezultatov bodo po-

deljena priznanja in nagrade. Na osnovi izkušenj letošnjega tekmovanja in nekaterih izboljšav pa bomo akcijo nadaljevali ponovno za obdobje enega leta.

Vzporedno s to akcijo je potekala tudi akcija mladi delavec — samoupravljaec, mladi delavec — inovator. OO ZSM v Litostroju so po določenih razpravah, dokumentih in delu posameznikov izbrale najboljšega mladega samoupravljaeca. Naj vam jih nekoliko podrobno predstavim.

V OO ZSM FI so mladi izbrali Vincenca Jakopiča. Rodil se je 25. 10. 1956 v Ljubljani, po poklicu je strojni ključavničar, je dober in vesten delavec in aktiven na družbenopolitičnem področju. Aktivno deluje na področju ZSM, ZK in v sindikatu. Je sekretar aktiva mla-

športni tekmovalca ali organizator. Na delovnem mestu je vesten, dober delavec in prijatelj.

Anico Mavec so izbrali mladi iz OO ZSM ZSE. Ker je Zdenka Brank odsotna, je morala Anica prevzeti vse delo predsednika ter uspeva v kadrovske šibke OO ZSM voditi to delo preko vseh ovir, ki se ji pojavljajo ob družbenopolitičnem delu in delu na njenem delovnem mestu. Kdo je najboljši mladi samoupravljaec v delovni skupnosti SSP, je bi-

Vinko Jakopič, strugar na »SIPU«

lo težko izbrati, ker je bila konkurenca zelo težka. Odločili so se za Milana Jurjavčiča, ki je zelo aktiven na področju ZSM, ZK in v samoupravnih organih. Kot predsednik komisije za informiranje vestno izbira material — članke za litostrojški časopis in se trudi, da gre čim več člankov tudi v objavo. Komisija za informiranje je pod njegovim vodstvom zelo zaživele, v zadnjem času pa je kot novi predsednik OO ZSM SSP pospešil tudi delo mladine. Pri tem moramo poudariti, da svojo aktivnost širi tudi izven Litostroja, kar ga še bolj odlikuje.

Iskati najboljšega delavca samoupravljalca v OO ZSMS IRRP ni bilo težko, Josip Fileš je bil soglasno izbran za najboljšega samoupravljaeca. Fileš je kot strojni tehnik komaj šestindvajsetletni dobil naziv projektanta. Je tudi mladi delavec — inovator. Je zelo družbenopolitično aktiven, saj ima kot predsednik koordinacijskega sveta ZSM vsak dan nove naloge, ki jih mora vestno izpolniti. Prav zaradi vsestranskega aktivnega delovanja kot samoupravljaec, inovator in dober delavec je bil Fileš izbran za predstavnika ljubljanskega območja na sklepni slovesnosti meseca mladosti v Beogradu, ki se je bo udeležila 10-članska mladinska slovenska delegacija, izbrana iz vrst najboljših mladih samoupravljaec.

Vsa ta priznanja, ki smo si jih pridobili z delom v zadnjem letu so plod dobre organiziranosti, velike zagnanosti, resnega dela, obenem pa obveza za enako ali še boljše delo mladih generacij v prihodnosti.

Marjan Sigulin

Franc Jamšek, strojni ključavničar

Stjepan Šimunič, obratni električar

Zaključena razprava o preobrazbi šolstva

V LITOSTROJU SMO PRAVKAR ZAKLJUČILI RAZPRAVO O PREDLOGU ZA PREOBRAZBO ŠOLSTVA V USMERJENO IZOBRAŽEVANJE, KI JO JE ORGANIZIRALA SINDIKALNA ORGANIZACIJA, UVODNE INFORMACIJE NA RAZPRAVAH PA SO PODALI VODILNI DELAVCI NAŠEGA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA. RAZPRAVE SO POTEKALE V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA, POLEG TEGA PA JE BILA SE SKUPNA RAZPRAVA DRUŽBENOPOLITIČNIH IN SAMOUPRAVNIH ORGANOV TER VODSTVENIH DELAVCEV LITOSTROJA.

Navajamo stališča in predloge s teh razprav, ki smo jih posredovali Republiški konferenci SZDL in drugim družbenopolitičnim dejavnikom.

Seveda pa s tem nismo zaključili obravnave problematike o preobrazbi srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje. Praktično uresničevanje reforme bo postavljalo pred nas številna vprašanja in naloge, o katerih bomo še pisali.

1. Predlog temelji na že sprejetih izhodiščih družbenopolitičnih dejavnikov in je v skladu z vsebino družbenopolitičnih dokumentov o vzgoji in izobraževanju. Ne bo pa mogel zaživet, če ne bodo prej, oziroma hkrati z izvajanjem preobrazbe srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje izpolnjeni pogoji, od katerih je šele odvisna dejanska reforma vzgojnoizobraževalnega sistema. Šele, če bodo dejavniki izven samega vzgojnoizobraževalnega področja, a skupaj z njim res usmerjali usmerjeno izobraževanje v skladu s potrebami združenega dela ter družbenoekonomskim in družbenopolitičnim razvojem pri nas, se bo lahko uresničevalo vse tisto, kar je sprejeto v družbenopolitičnih dokumentih. Predlog sam po sebi tega še ne zagotavlja. Lahko ostane le pri na zunaj sodobno zasnovanem pedagoško-didaktičnem modelu, ki pa ne bo služil smotrom tako, kakor si jih je zastavila naša družba. Večina pogojev danes, ko obravnavamo sam predlog, še ni zagotovljena. To niso samo finančni pogoji, ampak tudi samoupravni mehanizmi in rešitve, ki naj zagotavljajo pravilno izvajanje usmerjenega izobraževanja, predvsem v zvezi z vlogo gospodarstva in družbenih služb. Zato je treba čimprej oblikovati konkretne povezave združenega dela z usmerjenim izobraževanjem, prek katerih si bo združeno delo zagotavljalo svoj stalen, organiziran vpliv na njegov razvoj. Nekaj pobud in predlogov v tej smeri vsebujejo tudi naša nadaljnja stališča.

NUJNOST CELOVITE PREOBRAZBE SEDANJEGA VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA

2. Ker se nanaša predlog le na preobrazbo dela sedanjega vzgojnoizobraževalnega sistema, to je na srednje šolstvo, obstaja nevarnost negativnih posledic delnega pristopa pri praktičnem uresničevanju reforme. Izhajati moramo iz nujnosti celovite preobrazbe sedanjega vzgojnoizobraževalnega sistema. Zato je treba hkrati izvesti določene spremembe v programih osnovne šole (povezava-linearost v učnih načrtih, tehnični pouk idr.), in hkrati izdelati programe finalne faze tudi za poklice, ki se finalizirajo v sedanjih višjih in visokih šolah. Če ne bomo hkrati pristopili k izdelavi programov za vse vrste izobraževanja in torej ne le na ravni sedanjih srednjih šol, ne bomo dosegli bistvene racionalizacije in usklajenosti v vzgojnoizobraževalnem sistemu.

3. Čeprav je v predlogu navedeno, da bo postala v doglednem času prva faza usmerjene-

ga izobraževanja obvezna za vso mladino, je vendar treba že sedaj kaj več storiti za tisti del mladine, ki ni uspešno končala vseh osmih razredov obvezne osnovne šole in se zaposluje. Tako mladino bomo imeli vsaj nekaj časa tudi v bodoče. Res se ta mladina lahko vključi v poklicne šole za specializirane delavce po zakonu o poklicnem izobraževanju, vendar je ničesar obvezuje, da to stori. Lahko se zaposli na različnih delih tudi brez predhodnega organiziranega izobraževanja za delo, prav tako tudi tista mladina z dokončano osnovno šolo. Prepuščamo jo trenutnim, stihijskim vplivom in je ne usmerjamo organizirano v izobraževanje za delo, da bi si s tem ustvarila solidnejše temelje za svoj nadaljnji razvoj.

Zavzemamo se torej, da se zajame pred zaposlitvijo vsa mladina v izobraževanje za delo, čeprav se tista z nedokončano osnovno šolo ne bo mogla vključiti v izobraževanje po predlaganem modelu. Prav pa je, da se vsa mladina zrelejša vključuje v poklic, za to govore tudi razlogi o varnosti pri delu.

RAZLIKE MED REPUBLIKAMI NE SMEJO BITI PREVELIKE

4. Med republikami SFRJ v modelih usmerjenega izobraževanja ne bi smele biti tako velike razlike, da bi povzročale osebno in družbeno škodo. Zlasti finalni poklicni programi, ki imajo v slovenskem predlogu svoje začetke že v primarnih usmeritvah prve faze, se ne smejo razlikovati med republikami. Tudi s tega stališča je v SFRJ nujna enotna nomenklatura in klasifikacija poklicev ter skupni profili poklicev. Iz tega morajo izhajati kolikor se da enake vsebinske, kvantitativne in kvalitativne zahteve, od katerih je v glavnem odvisno poleg vsebine tudi trajanje izobraževanja za določene poklice. Izhajati je treba iz sodobnih tehnoloških zahtev, ki narekujejo enaka poklicna znanja ne glede na to, kje je tehnologija uvedena. Prav tako je treba upoštevati povezave organizacij združenega dela med republikami (kooperacija, temeljne organizacije združenega dela ene delovne organizacije v različnih republikah ipd.).

Različni pogoji pri izvajanju sicer enotno postavljenih poklicnih programov bodo seveda še vedno povzročali različno stopnjo poklicne usposobljenosti učencev. Če pa bi se med republikami razlikovali še programi za praktična in teoretična znanja istih poklicev, pa bi bile te razlike še mnogo večje.

Končno je treba tudi v zvezi s celotno prvo fazo doseči maksimalno možno usklajenost zaradi prehajanja učencev po končani prvi fazi iz republike v republiko. Pri tem se zavzemamo v celoti za slovenski predlog prve faze usmerjenega izobraževanja.

POMEN USTANOVITVE POSEBNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI ZA KOVINSKO INDUSTRIJO

5. Potrebno bo čimprej pristopiti k pripravi za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za kovinsko industri-

jo. Ta bo nosilec razvoja usmerjenega izobraževanja te panoge od načrtovanja kadrovske potrebe za svobodno menjavo dela pri izvajanju programov z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami, pa do razvijanja mreže teh organizacij v skladu s kadrovske potrebe panoge. Ker se mnogi kovinarski delavci zaposlujejo tudi izven same kovinske industrije, bo potrebna ustrezna samoupravna povezava z drugimi posebnimi izobraževalnimi skupnostmi in z republiško izobraževalno skupnostjo.

Zaradi obsežne problematike pri ustanavljanju in razvoju posebne izobraževalne skupnosti za kovinsko industrijo — kar bo zahtevalo precej časa — in zaradi sedanjega pomanjkljivega načrtnega usmerjanja učencev za vpis v srednje šole v skladu s potrebami združenega dela, predlagamo, da prevzame za sedaj te naloge gospodarska zbornica SRS.

6. Čimprej je treba priti do zaključkov v zvezi z nomenklaturjo in klasifikacijo poklicev, in sicer v celotnem jugoslovanskem prostoru. Veliko je že zamujenega, saj zahteva izdelava profilov poklicev in še zlasti učnih programov precej časa. Temeljito je treba pregledati obstoječe poklicne profile in učne načrte. Zaradi številnih tehnoloških novosti se jih namreč ne bo dalo kar takoj uporabiti za bodoče usmerjeno izobraževanje. V zadnjih letih so se na primer v elektro poklicih pojavile številne novosti zaradi uvajanja elektronike in je vprašanje, če sedanji učni načrti in poklicni profili za to stroko še ustrezajo. Podobno je pri drugih strokah.

Učenca ICL — recitatorja in pevski zbor Litostroj so popestrili proslavo ob delavskem prazniku

PEDAGOŠKO-DIDAKTIČNA PROBLEMATIKA

7. Ker še ni predlagana razporeditev predmetov prve faze usmerjenega izobraževanja v prvo in drugo šolsko leto, opozarjamo na nevarnost, da bi imeli učenci posameznega leta prve faze hkrati še več predmetov kot po dosedanjih predmetnikih nekaterih srednjih šol. Preučiti je treba možnost združevanja sorodnih predmetov.

8. Predlagamo, da se že ob pričetku izvajanja reforme poveča število ur proizvodno tehničnega pouka na 5 ur na teden v prvi fazi usmerjenega izobraževanja, oziroma, da se čimprej ustvari možnost za to povečanje, tako da se bo lahko vsak učenec v prvi fazi usmerjenega izobraževanja res srečal z delom ne glede na svoj bodoči poklic.

Proizvodno tehnični pouk pojmuje kot doživljanje dela, organizirano razvijanje določenih spretnosti ob obdelavi ali pri izvajanju določenih dejavnosti. Strokovno teoretična znanja in poznavanje materiala, tehnike, tehnologije, morajo biti neposredno vezana na delovne operacije, ki jih izvajajo učenci, pri čemer se seveda doda tudi širša proizvodna, tehnična in samoupravna razgledanost.

To pa ne pomeni, da bi vsi učenci lahko imeli proizvodno tehnični pouk v organizacijah združenega dela. V mnogih primerih, vsaj v prvem letu prve

faze, učenci ne bodo mogli biti vključeni v neposredno proizvodnjo, saj se ne morejo vključiti v dela, za katera se delavci poklicno usposabljujejo več let v poklicnih šolah. Motili bi proizvodni proces, zniževali delovni organizaciji produktivnost in s tem dohodek, izpostavljeni bi se nevarnostim poškodb — nesreč pri delu. Zato bo moral proizvodno tehnični pouk potekati bolj v centrih za usmerjeno izobraževanje, zlasti tistih pri organizacijah združenega dela, ali v za to posebej organiziranih delavnica v organizacijah združenega dela z inštruktorji, ne pa neposredno v proizvodnem procesu. Le pri enostavnih delovnih operacijah nekaterih vrst serijske proizvodnje, ki se venomer ponavljajo, je možno vključiti učence v neposredni proizvodni proces. Obseg operacij, ki jih bodo učenci spoznali in opravljali, pa bo seveda skromen.

9. Čeprav pričakujemo, da bodo učenci sedanjih poklicnih šol z bodočo skupno, širšo vzgojnoizobraževalno osnovo prve faze hitreje osvajali poklicna znanja v drugi, finalni fazi, vendar opozarjamo na težave. Mimo tega, da se bo najbrž tudi v bodoče odločala za proizvodne poklice mladina s slabšim učnim uspehom, je treba še upoštevati, da ima izobraževanje za proizvodne poklice povsem formativne smotre. Učenci si morajo na primer pri praktičnem pouku v času šolanja pridobiti bodisi veliko ročnih spretnosti ali operativnih znanj za vodenje in izvajanje strojnih in drugih delovnih operacij. Učenci bodo že hitreje razumeli te postopke in operacije, toda morajo jih tudi obvladati v taki meri, da se lahko normal-

10. Pri izdelavi programov druge faze mora biti zagotovljena taka prožnost, da bodo delavci lahko izkoristili svoje znanje, če bodo prešli v drug, zahtevnejši poklic v svoji stroki z nadaljnjim izobraževanjem. Organizacije združenega dela so že doslej podpirale rast strokovnjakov ob delu in iz dela, ker imajo taki delavci dragocene izkušnje, veliko praktičnega znanja in strokovno razgledanost.

11. Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje zahteva ogromno priprav in novih didaktičnih pristopov ter rešitev. Kompletni učni načrti z vsem didaktičnim materialom (učbeniki, delovni zvezki ipd.) ter usmerjanje učiteljev, da uvajajo nove metode in učno tehnologijo, bo najbolj spodbudilo pedagoške delavce, da bodo spremenili pouk v novo kvaliteto, podobno kot pri novi matematiki in osnovni šoli ali pri biologiji v gimnaziji. Zaradi kadrovske težave v Zavodu za šolstvo in obremenjenosti učiteljev — praktikov na šolah obstaja nevarnost, da bi pričeli preobrazbo s pomanjkljivimi didaktičnimi pristopi. Pri uvajanju prve faze usmerjenega izobraževanja v Sloveniji moramo biti že temeljito pripravljeni. Za to nalogo je treba čimprej organizirati vse razpoložljive sile.

12. V zvezi s strokovno usposobljenostjo prosvetnih delavcev v usmerjenem izobraževanju moramo najti take oblike dopolnilnega izobraževanja, ki ne bodo postavljale pred te delavce togih formalnih zahtev po določeni stopnji izobrazbe. Izkušnje pred leti izvajanih določil zakona o srednjem šolstvu so pokazale, da je tak pristop povzročil tudi odhajanje dobrih prosvetnih delavcev v druge poklice.

ŠIRŠE VKLJUČEVANJE V OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

13. Da bi lahko normalno izvajali izobraževanje že zaposlenih ob delu in iz dela, je treba odločneje pristopiti k širšemu vključevanju zaposlenih v oddelke osnovne šole za odrasle, da dosežejo osnovnošolsko izobrazbo, če je še nimajo. Tudi v zvezi s predlaganim zakonom o združenem delu je treba to nalogo bolj poudariti.

BODOČA MREŽA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

14. V zvezi s konkretnim izvajanjem prehoda iz sedanjega srednješolskega sistema v usmerjeno izobraževanje, je treba zlasti v Ljubljani, ki ima razvite vse sedanje oblike vzgojnoizobraževalnega sistema, pristopiti k pripravi na načrtovanje bodoče mreže usmerjenega izobraževanja. Pri tem je nujno, da bo pri načrtovanju mreže odločilno soodločalo združeno delo. Zato ne bi bile pravilne nikakršne rešitve o organizaciji usmerjenega izobraževanja, do katerih bi prišlo le na podlagi dogovarjanj med sedanjimi srednjimi šolami, prosvetnimi in še nekaterimi družbenopolitičnimi dejavniki. Nekatere razprave o ustanavljanju centrov usmerjenega izobraževanja so sicer lahko zelo spodbudne, vendar potekajo ob pomanjkljivih analizah kadrovske potrebe, brez povezave z gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi.

V Ljubljani je torej treba zagotoviti povezavo združenega dela z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami in družbenopolitičnimi skupnostmi že pri samih pripravah, da se zagotovi pravilna usmeritev usmerjenega izobraževanja. Šele na tej osnovi se bodo lahko pravilno preobrazile sedanje srednje šole v centre usmerjenega izobraževanja, ki si bodo med seboj delili delo in se racionalno dopolnjevali. Seveda pa je tak pristop iz istih razlogov potreben tudi drugod.

V zaključke nismo zajeli nekaterih predlogov, ki se nanašajo že na samo vsebino izobraževalnih programov. Dobrodošli bodo takrat, ko bomo te oblikovali.

PETDESETLETNIKA

27. aprila je proslavil petdesetletnico generalni direktor, dipl. ing. Marko KRŽIŠNIK, 27. maja pa direktor TOZD ICL Hrabroslav PREMELČ.

Obema iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Stanovanja do leta 1980

V letošnjem letu sprejemamo srednjeročni program družbenega razvoja socialistične republike Slovenije za obdobje 1975—1980. V skladu s statutom naše delovne organizacije se sprejemajo srednjeročni programi razvoja delovne organizacije skladno z obdobjem, za katero se sprejemajo tudi družbeni plani. Na podlagi določil 6. člena Zakona o financiranju in kreditiranju stanovanjske izgradnje, kakor tudi Samoupravnega sporazuma o pogojih in merilih za razdeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil pa je delovna organizacija dolžna sprejeti tudi srednjeročni program reševanja stanovanjskih potreb svojih delavcev, kar naj omogoči smotno delovanje na tem področju. Pri sestavi srednjeročnega programa je potrebno izhajati predvsem iz materialnih možnosti, izkazanih potreb, tekoče poslovne in kadrovske politike ter stanovanjske politike širše družbene skupnosti. Nosilec programiranja so tudi na tem področju temeljne organizacije združenega dela, na osnovi njihovih programov pa se sestavi program reševanja stanovanjskih vprašanj za delovno organizacijo kot celoto. S sklepom UOP z dne 5. 10. 1975 je bila izdelava osnutka programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev TZ Litostroj skladno s 6. členom Samoupravnega sporazuma o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil naložena strokovnim službam Sektorja za finančno in poslovno računovodstvo, Zunanje storitvene enote, ter Kadrovsko-spolnega sektorja.

Materialne možnosti so eno od pglavitnih izhodišč, na katerih mora v prvi vrsti sloneti vsak program, če naj bo realen. Zato so strokovne službe v izhodiščih za sestavo srednjeročnega programa izhajale predvsem iz sredstev, ki se bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju zbrala za stanovanjsko izgradnjo iz obveznega stanovanjskega prispevka. Izhajajoč iz podatkov programa srednjeročnega razvoja naše delovne organizacije bomo v obdobju 1976—1980 iz tega naslova zbrali približno 33.000.000 din. Kolikor posamezne temeljne organizacije združenega dela iz obveznih sredstev za stanovanjsko izgradnjo ne morejo pokriti vseh svojih potreb, so na podlagi 8. člena Samoupravnega sporazuma o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil dolžne izločiti iz sredstev po zaključnem računu še dodatna sredstva v vrednosti vsaj ene stanovanjske enote. Prav tako je potrebno kot dodatni vir financiranja upoštevati tudi sredstva delavcev, ki jih ti prispevajo za pridobitev stanovanjske pravice, kakor tudi sredstva drugih delovnih organizacij, kjer so zaposleni zakonci naših delavcev, ki jih vložijo za solidarno rešitev stanovanjskih vprašanj zaposlenih.

Poleg materialnih možnosti, je potrebno pri izdelavi srednjeročnega programa izhajati še iz ugotovljenih potreb. Po stanju na dan 1. 3. 1976 imamo 53 nerešenih prošelj za dodelitev stanovanjskega posojila v skupni višini 3.500.000 din. Stanovanjske potrebe delavcev naše delovne organizacije pa rešuje strokovna služba po načelih vzajemnosti in solidarnosti tudi v sodelovanju z drugimi delovnimi organizacijami, kjer so zaposleni zakonci naših delavcev. Za to obliko reševanja stanovanjskih potreb so trenutno izkazane potrebe v višini 850.000 dinarjev. Za dodelitev najemnega stanovanja je po stanju na dan 1. 3. 1976 175 nerešenih prošelj, od česar smo 55 prošelj vključili v reševanje v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti, 120 pa jih bo potrebno reševati v okviru delovne organizacije.

V preteklem obdobju se je naša delovna organizacija uspešno vključevala v vse oblike reševanja stanovanjskih potreb, ki nam jih je nudila stanovanjska politika samoupravne stanovanjske skupnosti, zato tudi pri načrtovanju za prihodnje srednjeročno obdobje teh možnosti ne moremo spregledati. Po informacijah, ki so nam jih posredovali delegati samoupravne stanovanjske skupnosti, bo eden od pglavitnih ciljev stanovanjske politike širše družbene skupnosti, reševanje barakarskih naselij. Samoupravna stanovanjska skupnost si je za uresničitev tega cilja že uspela zagotoviti potrebna sredstva pri Ljubljanski banki.

Prav tako bo stanovanjska skupnost tudi v bodoče razvijala različne oblike družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu od dodeljevanja solidarnostnih stanovanj, premiranja namenskega varčevanja, do sub-

vencioniranja stanarin delavcem in občanom, ki so te družbene pomoči oziroma podpore potrebni. Delavci, ki kupujejo stanovanja oziroma gradijo družinsko hišo, bodo v okviru stanovanjske skupnosti lahko pridobili stanovanjsko posojilo, če namensko varčujejo za stanovanje.

Ob upoštevanju naštetih izhodišč kakor tudi stanovanjske politike širše družbene skupnosti, je stanovanjska komisija sestavljena iz predsednikov stanovanjskih komisij pri delavskih svetih TOZD oziroma delovni skupnosti, v prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij na svojem sestanku dne 31. 3. 1976 sprejela naslednja stališča:

— Iz sredstev po zaključnem računu naj se za izvedbo srednjeročnega programa reševanja stanovanjskih vprašanj vsako leto v naslednjem srednjeročnem obdobju izločijo dodatna sredstva, kot to določa 8. člen Samoupravnega sporazuma o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil.

— Za izvedbo srednjeročnega programa stanovanjske izgradnje je strokovna služba dolžna vključevati sredstva delavcev te delovne organizacije, kakor tudi sredstva delovnih organizacij, kjer so zaposleni njih zakonci, kot pomožni vir financiranja, kakor to opredeljuje Samoupravni sporazum o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil.

Nagrajevanje vodilnih in vodstvenih

(Nadaljevanje s 3. strani)

Glavni skupni cilji so na primer finančna realizacija, doseganje letnih ter operativnih proizvodnih programov, držanje rokov, zmanjšanje zaloga materiala, znižanje režijskih stroškov...

Izredno pomembna je povezanost posameznih ciljev. Če je cilj uresničitev nekega naročila v določenem roku, je treba ugotoviti, kakšne so obveze vseh, ki sodelujejo pri tem: od IRRP, nabavne službe, FPR do PI in FI. Te obveze se postavijo za cilj ustreznim vodilnim in vodstvenim kadrom, pri čemer se spodbuja njihovo sodelovanje, ne pa da se zapirajo v okvire svoje TOZD ali službe.

Primer načina zasledovanja koristi celotne delovne organizacije je vzdrževanje v TOZD IVET. Po sedanjem dohodkovnem sistemu je dohodek IVET tem večji, čim več je tu popravljen, kar pa gotovo ni v interesu vseh nas. Komisija predlaga za cilj vodilnih v TOZD IVET zmanjšanje števila ur, ko stroji stojijo zaradi okvar in popravil. Kako bodo to dosegli ali z boljšim vzdrževanjem, hitrejšim delom ali delom v soboto in nedeljo, je prepuščeno njihovi presoji.

Takšnih primerov je na vseh področjih precej.

— Izgradnja malih stanovanj v sodelovanju s SGP »SAVA« iz Jesenic naj se kot prednostna naloga vključi v srednjeročni program, za kar je potrebno zagotoviti potrebna sredstva.

— Tudi v bodoče je potrebno del sredstev za stanovanjsko izgradnjo nameniti za stanovanjska posojila delavcem te delovne organizacije, ki kupujejo stanovanje ali gradijo družinsko hišo.

— V skladu z 18. členom Samoupravnega sporazuma o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil je potrebno vsako leto del sredstev za stanovanjsko izgradnjo nameniti za solidarno reševanje stanovanjskih vprašanj z drugimi delovnimi organizacijami, kjer so zaposleni zakonci naših delavcev.

— Strokovna služba se je dolžna vključevati v vse akcije v okviru samoupravnih stanovanjskih skupnosti v zvezi z reševanjem problema barakarskih naselij.

— V okviru širše družbene skupnosti je potrebno izkoristiti vse možnosti reševanja ugotovljenih stanovanjskih potreb, bodisi z najemanjem posojil za gradnjo najemnih stanovanj, bodisi z usmerjanjem delavcev te delovne organizacije v druge oblike reševanja stanovanjskih potreb (solidarnostna stanovanja, stanovanjska posojila).

— Strokovna služba Zunanje storitvene enote naj razišče možnosti zazidave še nezazidanih zemljišč, ki so v lasti oziroma v uporabi Litostroja, zaradi morebitne gradnje družinskih stanovanj v obdobju 1980—1985.

— Ob upoštevanju naših dosedanjih programov naj bi bila gradnja družinskih stanovanj naša dolgoročnejša usmeritev.

Na podlagi sprejetih stališč morajo strokovne službe do 19. 4. 1976 pripraviti dokončen predlog srednjeročnega programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev TZ Litostroj ter ga preko stanovanjske komisije posredovati Upravnemu odboru podjetja ter delavskim svetom temeljnih organizacij združenega dela v razpravo.

H. C.

Vsi učenci IC Litostroj so se udeležili 20. pohoda po poteh partizanske Ljubljane

MLADI LITOSTROJČANI SMO NOSILI ŠTAFETO

V soboto, 8. maja 1976 ob 6.30, se je na ploščadi pred občino Ljubljana-Siška zbrala množica mladih (člani teritorialne obrambe, brigadirji, pionirji, taborniki, vojaki in delavci).

Mladi Litostrojčani smo imeli prijetno dolžnost: nošenje zvezne štafete mladosti!

Iz naših vrst smo izžrebali šestnajst petčlanskih ekip, katere smo razvrstili po trasi od Litostroja do Koseške ulice, kjer smo čakali do prihoda štafete.

Nekaj po 9. uri se je iz dveh letal, ki sta prileteli iz Zagreba, in drugo iz Murske Sobote, skočilo devet padalcev, državnih reprezentantov, ki so na najatraktivnejši način prinesli v Ljubljano zvezno štafeto mladosti.

V zraku nad Bežigradom sta si hrvaški nosilec štafete in slovenski padalec Maks Humar izmenjala štafeto palico, s katero se je mladi padalec iz Lesc varno spustil v zvezdo, ki so jo naredili taborniki pred Mladinsko knjigo.

Bežigradjani so štafeto ponesli po trasi bodoče aleje spominov in tovarištva do Litostroja, od tu pa mi do Koseške ulice, kjer smo jo predali univerzitetni konferenci ZSMS.

Štafeta je nadaljevala pot in ob 11. uri prispela na Trg osvoboditve. Prinesla jo je mlada članica teritorialne obrambe Irena Gačnik (član predsedstva OK Ljubljana-Bežigrad), pričakalo jo je 76.000 udeležencev manifestativnega pohoda po poteh partizanske Ljubljane in mnogi predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Po končani predaji štafete smo se tudi sami priključili množici udeležencev dvajsetega manifestativnega pohoda in prispeli na Trg osvoboditve po končani slovesnosti, ko je brigadir Tomo Zupančič že odnesel štafeto proti Vrhniku.

Cirila Rozman

Kako smo volili

(Nadaljevanje s 4. strani)

TOZD IRRP

V delavski svet za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni: Marjan Klemen, Janez Stražišar, dipl. ing., Zvonimir Kovačič, dipl. ing., Jože Šlander, dipl. ing., Savo Rakčević, dipl. ing.

Za mandatno dobo enega leta so bili izvoljeni:

Pavle Amon, dipl. ing., Franc Krmelj, dipl. ing., Josip Kesič, dipl. ing., Zoran Prodan, dipl. ing., Miroljub Ištvanevski, ing.

V svet uporabnikov v TOZD IRRP so bili izvoljeni:

Franc Seliškar, dipl. ing., — TOZD PI

Zdene Zadel, ing., — TOZD FI

Primož Legat, dipl. ing., — TOZD IVET

Drago Dečman, — TOZD SE

Gojko Mušič, ing. — TOZD ICL, ZSE

Ivan Zorec — delovna skupnost SSP

V OMRD za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Janez Belič, dipl. ing. Janez Rode, ing., Mitja Šturm, dipl. ing., Slavica Novak, Silvo Ravnikar, Vinko Mrković, dipl. ing., Neda Petrovac.

V odbor samoupravne delavske kontrole za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Franc Hudnik, dipl. ing., Vinko Kabaj, Požar Bogdan, ing., Rafael Rihar, Radule Jasnič.

TOZD ZSE

V delavski svet TOZD za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Janja Mauhler, Franc Bašelj, Dušanka Perišič, Zofija Dežutelj, Ana Zupančič, Jožica Božič, Daniel Zagar, Liljana Strelec, Branko Pavičič, Anica Mavec.

Za mandatno dobo 1 leta je bila izvoljena:

Ljudmila Tavčar.

V OMRD za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Ludvik Mramor, Ivo Furlan, Jože Lukanc.

Matej Gelemanovič, Dušanka Kogoj, Jožica Vrhovc, Just Lavrenčič, Vera Prijatelj, Marija Šimič, Stefan Sraka.

V odbor samoupravne delavske kontrole za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Silvo Zaman, aKrollna Cigale, Kristina Katanec, Marija Markelj, Ruža Cavič.

DELOVNA SKUPNOST SSP

V delavski svet za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Jožica Snoj, Venčeslav Korošec, Darinka Hrastar, Alojz Novak, Franko Matjčić, Miroslav Brečko, Jana Snuderl, dipl. iur., Vojko Vujošević, dipl. oec., Rihard Lorbec, Tončka Plazar.

Za mandatno dobo enega leta so bili izvoljeni:

Dragutin Krstevski, Zdenka Skubic, Edvard Pihler.

V OMRD za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Janez Gogala, Milan Zajc, Alfred Kramer, Hilda Colja, Darinka Perko, Viljem Mak, Rade Milosavljevič.

V odbor samoupravne delavske kontrole za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Mila Grundner, Rado Avbelj, Vinko Strukleč, Cedomir Cvetanovski, Boris Koren.

TOZD ICL

V delavski svet TOZD za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Fani Ambrož, Karel Trnovc, Anton Kosiček.

Za svet delovne skupnosti TOZD ICL za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Grom Janez, Duša Fischinger, Jožeta Miklavčič, Franc Svojsak, Bogomir Umek.

V OMRD za mandano dobo dveh let so bili izvoljeni:

Zdravko Zalar, Radenka Kovačič, Vesna Lamut, Marija Cizelj.

V odbor samoupravne delavske kontrole za mandatno dobo dveh let so bili izvoljeni:

Ludvik Mramor, Ivo Furlan, Jože Lukanc.

V Poreču 700 zadovoljnih

Letos je sindikat ZPS že drugič organiziral v Poreču prvomajsko srečanje članov ZPS. 700 zadovoljnih je preživelo tri sončne dni v hotelu Albatros v Zeleni laguni.

Na predvečer prvega maja, ko je pripeljala kar lepa karavana 300 osebnih avtomobilov pred Albatros, je hotel zaživel. Obrazi navzočih so izkazovali vidno zadovoljstvo nad prelepim vremenom. Takoj po namestitvi v sobe in lepo pripravljene večerji se je pričelo prvomajsko slavlje. Ob pripravljem kresu, ki pa nikakor ni hotel zagoreti, so izvajali mešani program: godba na pihala Litostroja, mešani pevski zbor »Slavček« iz Trbovelj in moški pevski zbor Litostroja.

Množica ljudi, ki se je zbrala tudi iz drugih hotelov, je tako doživela pravi predvečer prvega maja, kot smo ga bili vedno vajeni.

Več kot enournemu programu ob tabornem ognju je sledil še mali ognjemet, ki je zaključil večerno praznovanje.

Budnica v prvomajskem jutru je spravila na noge še tako zaspane prebivalce Albatrosa.

Prvi maj je bil po programu predviden kot dan kulturnih dogajanj v hotelu in pred njim.

Slavnostni koncert trboveljskega Slavčka, pevcev Litostroja in godbe na pihala iz Litostroja,

ki je trajal od 9. do 11. ure, je dal prazniku še poseben poudarek. Gledalci so dali izvajalcem vse priznanje za kvalitetno pripravljeno in izveden program.

Takoj po programu je bila odprta razstava umetniških del članov ZPS. Razstava je bila tokrat popestrjena z razstavo livarstva, ki jo je skrbno pripravil mojster livarstva v ICL Bojan Ština. Nešteti obiskovalci so izrazili veliko zadovoljstvo in napisali pohvalne besede v obe knjigi razstavljalcev.

Predzadnji dan bivanja je bil namenjen rekreacijski dejavnosti. Vrtila so se tekmovanja v šahu, namiznem tenisu, streljanju, metanju varpe in seveda v metanju valjarja za ženske.

Največ smeha in navijanja pa je povzročila nogometna tekma med suhimi in debelimi.

Celotni program je popestril še bogati srečolov, darila pa so zbrale članice sindikata ZPS.

Organizirali so tudi dva avto-

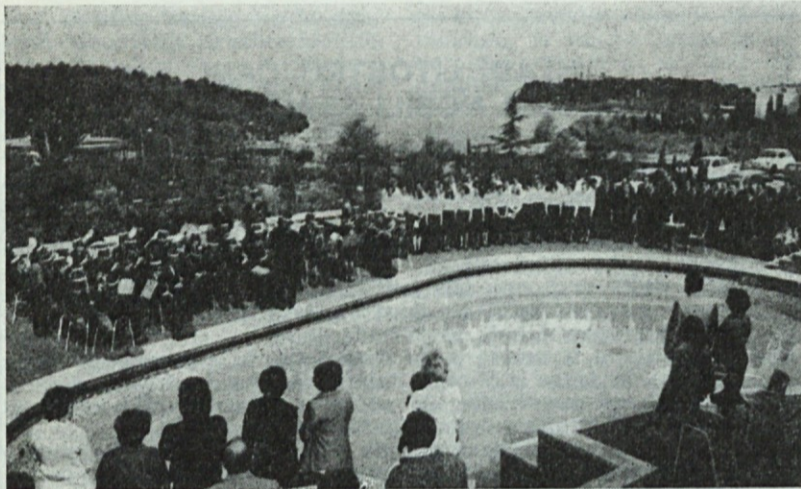
Predvečer 1. maja ob tabornem ognju

busna izleta v Pulo, Medulin, Poreč in bližnjo okolico.

3. maja se je karavana po kosilu vračala domov, polna lepih vtisov, novih spoznanj in tovarištva med članicami ZPS. To je bila velika akcija, ki jo bo potrebno nadaljevati v duhu pri-

jateljstva in medsebojnega spoznavanja. O našem praznovanju je poročala tudi ljubljanska televizija in vsi slovenski časopisi. Zelja vseh je bila, da se drugo leto vidimo v Poreču v še večjem številu.

V. M.

Z Internacionalo se je pričel kulturni program, ki so ga izvajali godba na pihala Litostroja, mešani pevski zbor Slavček iz Trbovelj in moški pevski zbor Litostroja

Kulturna kronika

Že kmalu jutraj so se oglašali strelji možnarjev po delavnicah in človek je dobil občutje prazničnega razpoloženja. Tako je bilo letos zadnji dan pred prvim majem.

Komisija za kulturo je organizirala proslavo pred spominskim obeležjem v parku tovarne. Z njo smo počastili prvi maj kot največji delavski praznik, obenem pa smo se spomnili tudi velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja in proslavili 100-letnico njegovega rojstva.

Praznično razpoloženje je uvedla naša godba na pihala, ki je privabila množice, zatem pa je predsednik konference sindikata Litostroja tovariš Ivo Sabol govoril o pomenu praznika prvega maja, o njegovem nastanku, vmes pa je vpletel tudi nekaj Cankarjevih citatov in tako poudaril pravo vrednost pisatelja kot glasnika naših dni.

Nastopili so tudi naši pevci s tremi pesmimi, sprejeti so bili z odobravanjem in slišati je bilo pohvalo, da so v tem kratkem času od ustanovitve dosegli kar lep uspeh in napredek.

Tudi učenci našega izobraževalnega centra so to pot pokazali svojo sposobnost in naklonjenost kulturi, recitirali so nam nekaj pesmi in prebrali odlomek iz Cankarja.

Splošna ocena proslave je, da kljub svoji skromnosti pomeni vsaj mali korak naprej iz mrtvila kulturnega življenja.

Drugi del prvomajskega praznovanja se je nadaljeval v Poreču.

Že zvečer pred praznikom so se naši pevci in godbeniki zbrali ob tabornem ognju pri hotelu Albatros, kjer je tudi iz grl pevcev trboveljskega Slavčka donele slovenska pesem, vmes je bilo slišati akorde godbe na pihala. Udeležba v Poreču je bila letos izredno številna 700 udeležencev in je zajemala celotno članstvo ZPS.

1. maja je bil skupni koncert godbe in pevcev. Odprli so tudi slikarsko razstavo, ki letos ni bila obsežna. Na njej so pokazali svoja dela že znani slikarji — delavci: Ernest Kavčič iz Žirovskega Kladivarja je pokazal 4 dela, Janko Baumkircher je

razstavljal lesoreze. Po dolgem času smo videli tudi delo Tone- ta Ermana. Od Litostrojanov sta sodelovala še Marjan Špende in Jernej Mlinar, ki je razstavo v Poreču tudi pripravil. Poleg je razstavljal ulite umetnine naš znani mojster livarstva Bojan Ština.

Naši pevci bodo nastopili na srečanju pevskih zborov občine Ljubljana-Siška dne 15. maja ob 19. uri v šoli Valentina Vodnika. Sodelovali bodo tudi naši godbeniki.

Na proslavi, ki bo počastila 35. obletnico vstaje slovenskega naroda in 100-letnico rojstva pisatelja Ivana Cankarja, bo sodelovalo 11 pevskih zborov iz celotne šišenske občine. Naš kolektiv je dobil na voljo 100 vstopnic po enotni ceni 10 dinarjev. Komisija za kulturo je mnenja, da je cena za vsakogar sprejemljiva in da bo na proslavi vsaj teh 100 Litostrojanov.

24. aprila so imeli litostrojski gasilci svojo slovesnost. Ob prevzemu novega gasilskega avtomobila TAM 5500 so imeli gasilsko vajo, pri kateri so bili navzoči poleg članov kolektiva tudi občinski in mestni predstavniki gasilskih društev

Kakšne nagrade jubilentom

Letos praznujemo 29. obletnico delovne organizacije, zato je prav, da si pobliže ogledamo problematiko v zvezi s priznanji, ki jih bodo prejeli slavljenci v letošnjem letu.

Uvodoma moramo povedati, da praznuje letos 10. obletnico 48 članov kolektiva, 15. obletnico 144, 20. obletnico 63 in 25. obletnico 84 delavcev naše delovne organizacije.

V preteklem letu je bilo danih v razpravo nekaj predlogov za spremembo načina obdaritve jubilentov. Predlogi so zajemali denarne nagrade, nagrade v obliki zlatnika, ure in podobnega.

Zakaj je ostalo pri starem predlogu?

Glede na to, da se TOZD ni- so uskladile za eno od variant, je ostala v veljavi stara. Ker pa je problematika v zvezi z nagradami razburkala tako posameznike kot organizacije, je konferenca sindikata sprejela naslednje sklepe:

— Predloge, ki so bili dani v razpravo v letu 1975, je potrebno ponovno proučiti.

— Obravnava mora zajeti celotni kolektiv in ne samo letošnje jubilate. OOS naj do 30. maja 1976 posredujejo pismene predloge konferenci OOS.

— Konferenca OOS bo prevzela vlogo usklajevalca na nivoju delovne organizacije.

In kaj predvideva 49. člen samoupravnega sporazuma o osnovnih in merilih za razporejanje dohodka in delitve OD kovinske in elektro industrije ter proizvodne obrti.

Zgornje vrednosti po predvidenem sporazumu so določene: za 10 let delovne dobe v delovni organizaciji 2.300 din; za 20 let delovne dobe v delovni organizaciji 3.450 din; za 30 let delovne dobe v delovni organizaciji 4.600 din.

Sredstva, namenjena za zgornja priznanja, bremenijo sklad skupne porabe.

Za letošnje jubilate lahko iz rezerviranih sredstev iz ostanka dohodka leta 1975 porabimo 714.150 din.

Naloge predlagateljev so glede na omenjena sredstva omejena na določen znesek, ki pa ga lahko porazdelimo po pomembnosti jubilentov.

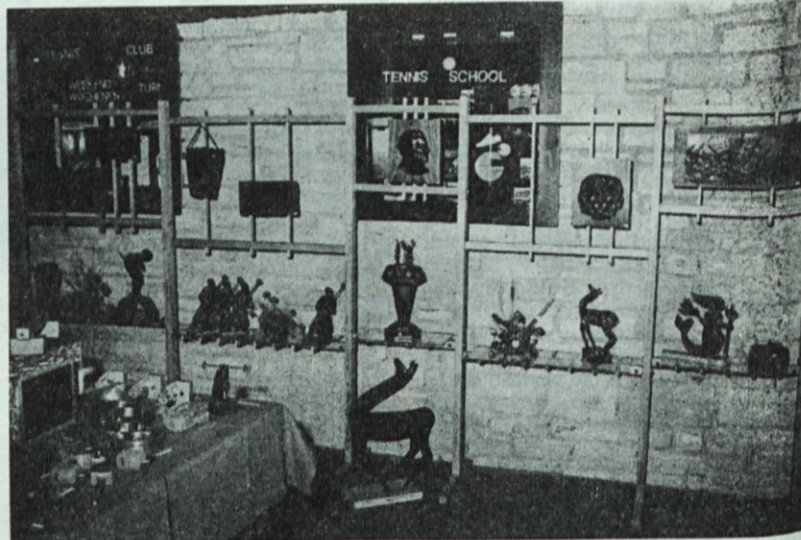
In kakšne variante so bile predmet razprav v lanskem letu?

Skoraj enotno je bilo mnenje glede desetletnikov, da ostane

v letošnjem letu je 165 din za gram, skupno z delom pa 199 dinarjev. K tej ceni je treba prišteti še obvezni 35% davek. To pomeni, da bi bilo darilo veliko dražje kot v preteklem letu. Pogledimo primerjavo cen s preteklim letom.

1975
zlatnik Ø 35 mm, 15 gramov
(za 20-letnike- 3.027,37 din
zlatnik Ø 36 mm, 21 gramov
(za 25-letnike- 4.209,97 din

1976
zlatnik Ø 35 mm, 15 gramov
(za 20-letnike- 4.029,75 din
zlatnik Ø 36 mm, 21 gramov
(za 25-letnike- 5.641,65 din
Iz zgornjega je razvidno, da

Na sliki je le del uspele umetniške razstave mojstra — livarja Bojana Ština

darilo ura, seveda primerna predvideni vsoti. Za petnajstletnike, ki so dobili do sedaj pismeno zahvalo, je OOS predlagala del denarne nagrade. Glavna razprava pa se je v pretek- 20 in 25-letnikom. V glavnem sta lem letu vrtela okrog priznanj bila le dva predloga — denar ali zlata odličja. Letos se moramo o variantah odločiti do 30. 5. 1976.

Zbrali smo nekaj osnovnih informacij glede cene zlata in izdelave zlatih odličij. Cena zlata

se je cena zlata v letošnjem letu toliko dvignila, da ne bi mogli glede na predvideno vsoto izbrati enake zlatnike glede na velikost in težo, vprašljivo pa je tudi, ali ima glede na cenogram zlata sploh smisel izbirati ali denar ali zlato!

Glede na vsoto razpoložljivega denarja po sporazumu ne smemo pozabiti, da praznujemo v prihodnjem letu 30. obletnico Litostroja, in da bomo imeli gotovo nekaj jubilentov, ki bodo praznovali obletnico. Tradicionalen pa ostane izlet 25-letnikov na Derdap (11., 12. in 13. septembra).

Čaka nas torej odgovorna naloga, o kateri bomo odločali se sporazumeli in osvojili predlog, ki ga bo zastopala večina zaposlenih. Konferenca sindikata bo v tem primeru prevzela vlogo usklajevalca ter predlagala organom upravljanja enoten predlog v sprejem.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz pločevinarne, upravi podjetja ter organizaciji sindikata za darilo in prisrčno slovo.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov pri nadaljnjem delu!

Ludvik Muc

V. M.

Zdravje litostrojčanov v letu 1975

(Nadaljevanje iz 3. številke)

Oglejmo si še delo OA Litostroj v letu 1975. OA Litostroj ima ordinacijo za aktivno zdravstveno varstvo (preventivo), dve splošni ordinaciji, zobno ordinacijo in laboratorij.

V ordinaciji za aktivno zdravstveno varstvo delata zdravnik in višja medicinska sestra, v ordinaciji za pasivno zdravstveno varstvo pa zdravnik specialist iz medicine dela in zdravnik splošne prakse ter tri medicinske sestere. V laboratoriju sta zaposletri dve laborantki, ena s polovičnim in ena s polnim delovnim časom. Zobna ambulanta je imela višjega dentista in zobno instrumentarko ter zobotehniko.

V ordinaciji za aktivno zdravstveno varstvo smo pregledali 545 delavcev, od katerih jih je bilo za določeno delo nesposobnih kar 17. Poleg tega smo opravili 1023 periodičnih pregledov delavcev na zdravju škodljivih mestih in 176 pregledov učencev.

V dveh ordinacijah za pasivno zdravstveno varstvo smo opravili 22.119 pregledov, od tega 8489 prvih, poleg tega pa še 444 posvetov, dali 1498 injekcij, naredili 3555 malih prevez, opravili 176 malih kirurških posegov, 232 izpiranj ušes, 3998 malih medicinskih uslug, 126 manjših transportnih imobilizacij, 352 UKV obsevanj, 16 zdravniških spričeval, 714 predlogov za zdravniško komisijo, 51 predlogov za invalidsko komisijo in 463 neugodnih poročil. Te podatke navajamo zato, ker skoraj vsi obiskovalci ambulante menijo, da je delo v ambulanti samo pregled bolnikov, vse drugo pa je nepotrebno in bi lahko mirne duše opustili.

V zobni ambulanti je bilo 4028 obiskov, od tega 974 prvih. Poleg teh so imeli še 617 serijskih pregledov. Opravili so 2423 plombiranj brez zdravljenja, 227 zdravljenj s plombiranjem, 685 kirurških intervencij, od tega 352 izdrtij zob in 333 drugih kirurških posegov, dokončali so 215 protetičnih del, med katerimi je bilo 72 snemnih protez in 143 fiksnih protez. Poleg tega so še 931-krat zdravili dele ustne votline.

Podatkov o laboratoriju nimamo, povemo pa lahko, da so samo za preventivo opravili okrog 18.000 storitev.

Problematika obratne ambulante Litostroj je pisana. Glavni problem so prostori, o katerih že nekaj let ugotavljamo, da niso primerni. Letošnje leto naj bi se izpolnile obljube o novi obratni ambulanti, vendar smo zdravstveni delavci skeptični. Kajti — če so cilji samo novi prostori, ne da bi pri tem upoštevali razvoj medicine dela in tesno povezavo s službo varstva pri delu in socialno službo, potem ne bomo dosti na boljšem. Olajšati samo ordinacijsko delo, ne da bi pri tem izboljšali delo in povezavo ter sodelovanje s pristojnimi službami, ne pomeni velike pridobitve. Ze leta opozarjamo na problem arhiviranja zdravstvene dokumentacije, ki mora biti dostopna vsak trenutek, pa se nismo premaknili še nikamor. Danes je te dokumentacije dovolj v vseh sobah in kotih in že ne vemo več, kam z njo. Zaradi velike fluktuacije se vedno bolj kopiči.

Misliti bo treba tudi na prostore za delo, ki se ne opravljajo v ordinacijskem prostoru, npr. merjenje vrednosti pljučnih funkcij, avdiometrija, merjenje maksimalnih zmogljivosti itd. Danes ne zadostuje samo slušalo, lopatica za žrelo in aparat za merjenje krvnega pritiska; to je bilo dovolj pred 30. leti, danes je pa medicina že precej naprej.

Oglejmo si še probleme posameznih služb.

Ordinaciji splošne medicine trpita predvsem zaradi nerealne sistemizacije delovnih mest, po kateri pride na enega zdravnika

in eno medicinsko sestro 2300 ljudi. Pri tem pa ni vseeno, ali so med temi 2300 ljudmi zavarovanci, upokojeanci, gospodinje in drugi, ali pa so sami aktivni zavarovanci, kakor je to v obratnih ambulantah. Čeprav so zdravstveni delavci ugovarjali temu normativu, ga odgovorni vsiljujejo še naprej, čeprav je vsakemu mislečemu jasno, da je z aktivnimi zavarovanci mnogo več dela, saj je treba dokumentirati vsak prihod v ambulanto. TZ Litostroj so sprejeli še dodatne stroške, tako da prispevajo toliko, da lahko delata dva zdravnika. Ze pred leti smo imeli dva zdravnika in enega honorarnega pri 18.000 pregledih letno, sedaj s polovičnim delovnim časom pa morata pri 22.000 pregledih letno delati samo dva.

Iz pregleda dela v ordinacijah splošne medicine vidimo, da opravi zdravstveni kader poleg pregledov še precej drugega dela, ki ga v splošnih ambulantah nimajo ali pa vsaj ne v tolikšni meri. Zdravstvene delavce bremeni tudi problem čakanja, saj bi tudi sami radi videli, da čakalnica ni polna. Če se naenkrat zbere 30 ljudi, potem je jasno, da bo poslednji čakal najmanj tri ure. Tudi ideja, da bi določili čas pregleda, ni uresničljiva, saj ne moremo nikdar vnaprej predvideti nesreče, ne moremo predvideti, kdaj se bo obrnil na zdravnika s prošnjo kak težji nevrolog. Zakaj so v starih privatnih ordinacijah sprejemali največ 10 ljudi za tri ure? Najbrž ne zaradi lagodnega dela, ampak zaradi boljše povezave z bolnikom. Nekaj besed bi bilo treba reči tudi o opremljenosti, vendar, dokler ne pomeni za tovarno luknja v tleh ordinacije, kjer se bo kak bolnik poškodoval, prav ničesar, potem ni vredno govoriti o tem. Tudi problem arhiviranja zdravstvene dokumentacije, ki smo ga omenili, nam pove dovolj. Zato smo tudi precej zaostali. Drugod napredujejo, pri nas pa stojimo na mestu. Ze to, da specialist medicine dela v popoldanskem prostem času opravlja delo administratorke, ki je praviloma normirana za ordinacijo aktivnega zdravstvenega varstva, pove razgledanemu in mislečemu človeku dovolj. Morda bo sedaj bolje, ko imamo energičnega republiškega inšpektorja dela, ki pozna samo dve poti: ali izpolnjevanje predpisov ali pa sodnika za prekrške. S tem se bomo, upam premaknili naprej.

Zobno ambulanto smo ob združitvi v enoten zdravstveni dom v Ljubljani komaj obdržali in to predvsem zaradi vozačev, ki jih je skoraj četrtina in si na svojih območjih ne morejo poiskati zobozdravstvene pomoči. Zato bi bilo nujno, da bi v zobni ambulanti delovala še ena ekipa, ki bi pomagala rešiti problem vedno večjega propadanja zob ne samo pri odraslih, ampak tudi pri mladini, ki šteje s šolo vred okoli 700 ljudi. Omenil bi še problem laboratorija obratne ambulante, kjer se opravljajo krvni in urinski pregledi. Kljub temu, da imamo eno laborantko s polnim delovnim časom in eno s polovičnim, se dostikrat zgodi v primeru bolezni, da nam ZD Ljubljana ne

pošlje nadomestila in moramo potem paciente pošiljati na laboratorijske preiskave drugam. S tem se delo samo zavleče in nekoristno izgublja čas.

Tako smo v kratkem pokazali najvažnejšo problematiko OA Litostroj. Tudi mi smo krivi, ker bi morali kljub nerešenim problemom, na katere smo opozarjali, vztrajno pritiskati na podjetje. Morali bomo najti čas za stike s predstavniki podjetja. Morda bi bilo to ob delovnih sobotah, ko pri nas najlaže prekinemo z delom, ker je manj pacientov in ni periodičnih pregledov. Če to ne bo zadostovalo, se bomo morda sestali še posebej. Tako upamo, da bomo sporazumno rešili vse probleme v korist zavarovanca oziroma bolnika.

dr. Edo Tepina

Poškodbe pri delu v zadnjih treh mesecih

Poškodbe v februarju, marcu in aprilu

TOZD/DS	februar		marec		april	
	Število poškodb	Štev. izgub. delov. dni	Število poškodb	Štev. izgub. delov. dni	Število poškodb	Štev. izgub. delov. dni
TOZD PI — livarna sive litine	6	73	5	76	5	60
— livarna jeklo litine	12	149	4	111	6	92
— pločevinarna	5	66	4	75	4	24
TOZD FI	27	222	21	306	14	265
TOZD IVET	6	24	4	48	2	25
TOZD SE	1	21	2	24	1	3
TOZD ZSE	—	30	1	36	1	23
TOZD ICL	1	9	—	—	—	—
DS SSP	2	34	3	50	2	66

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da smo imeli v preteklih treh mesecih skupno 138 poškodb in smo zaradi teh poškodb izgubili 1912 delovnih dni, kar znese povprečno 13,8 delovnih dni na eno poškodbo.

Čeprav nas je v marcu spremljalo zelo slabo, kar zimsko vreme, se to ne odraža na poškodbah, ki so se pripetile na poti v službo ali iz službe, saj

so bile v mesecu marcu le tri. V februarju in aprilu pa jih je bilo skupno devet.

Najpogostejše si naši delavci poškodujejo prste na rokah, žal pa je bilo tudi zelo veliko poškodb, pri katerih so si poškodovali oči. Teh bi bilo lahko veliko manj, če bi delavci vedno uporabljali varnostna očala.

Lahko trdimo, da so se v teh mesecih delavci poškodovali iz-

enačeno v vseh dneh tedna. Izjema je le sobota, kar je povsem razumljivo, saj smo v tem času imeli le štiri delovne.

Iz števila poškodb in števila izgubljenih delovnih dni zaradi poškodb, lahko vidimo, da poškodbe niso bile težjega značaja in niso zahtevale daljše odsotnosti od dela.

Služba varstva pri delu

Mladi in šport

Športna komisija pri koordinacijskem svetu ZSM TZ Litostroj je organizirala v soboto 17. aprila 1976 na kegljišču »STERN« (Jezica) prvenstvo v kegljanju za leto 1976 med OO ZSM in posamezniki.

Tekmovanja se je udeležilo 5 ekip OO ZSM, vsega skupaj 36 mladincev in 2 mladinki.

Vsak tekmovalc je tekmoval s 50 lučaji (25 polno in 25 čiščenje), mladinke pa s 25 lučaji na polno.

Za posamezno uvrstitev je tekmovalo prvih 12 tekmovalcev z dodatnimi 50 lučaji. Seštevek prvega in drugega rezultata je veljal za končni rezultat.

Razdeljene so bile tudi nagrade, in sicer za ekipno prvo mesto pokal ter za prve tri posameznike športne majice.

REZULTATI:

Ekipno:

- OO ZSMS FI — 1086
- OO ZSMS IVET — 1069
- OO ZSMS PI — 1021
- OO ZSMS IRRP — 867
- OO ZSMS SSP — 819

Zmagovalno ekipo OO ZSMS

- FI so zastopali:
- Ivan Vugrinc — 215
 - Čedo Borak — 188
 - Matija Baraga — 182
 - Anton Anderlič — 167
 - Ilija Stolič — 166

Posamezno mladinci:

- Ivan Vugrinc, OO ZSMS FI — 403;
- Stjepan Šimunič, OO ZSMS IVET — 381;
- Čedo Borak, OO ZSMS FI — 379;
- Stane Bratuša, OO ZSMS IVET — 368;

Seja sindikalnih poverjenikov FI

Na deveti seji Izvršnega odbora OO sindikata TOZD FI je 28 sindikalnih aktivistov med drugim razpravljalo o kadrovski problematiki, volitvah, o anonimnem pismu ter o jubilejnih nagradah in letovanjih.

Povzemamo pomembnejše ugotovitve iz te seje.

IO OO sindikata meni, da vsebina anonimnega pisma, ki govori o nepravilnosti poslovanja in sprejemanja samoupravnih aktov ter o drugih zadevah, ne odraža dejanskih razmer. Pismo je pisano v imenu delavcev TOZD FI, kar ni primerno, saj je očitno, da je pismo napisala ožja skupina ali posameznik.

Nekatere nepravilnosti, ki so nakazane v pismu ne obstajajo, zato bodo družbenopolitične organizacije skupno s samoupravnimi delavsko kontrolno sprožile akcijo za razrešitev le-teh, nakar bo o ugotovitvah obveščen zbor delavcev.

Ko je IO OO sindikata TOZD FI razpravljalo o jubilejnih nagradah in ocenil vsako varianto posebej, se je odločil, da je najprimernejša rešitev, ki jo predvideva Samoupravni sporazum

kovinske in elektro industrije Slovenije in Sindikalna lista, in sicer:

10-letniki denarna nagrada v višini 2.300 din;

15-letniki pismeno priznanje;

20-letniki denarna nagrada v višini 3.450 din;

25-letniki denarna nagrada v višini 4.600 din in izlet kot je bilo do sedaj;

30-letniki pismeno priznanje in izlet, ki ga organizira sindikat.

Po mnenju IOS TOZD FI bi bila zadnja varianta najbolj primerna, ker s tem ne bi bili prikrajšani vsi tisti, ki so že in ki bodo prejeli jubilejne nagrade. IOS je zadolžil sindikalne poverjenike, da v sindikalnih skupinah razpravljajo o teh treh predlogih in svoje odločitve do 12. 5. 1976 v pisni obliki posredujejo IOS.

Na podlagi le-teh bo IOS zavzel enotno stališče večine predlogov. To stališče bo posređoval konferenci sindikata, ki bo na podlagi predlogov vseh IOS v delovni organizaciji sprejela dokončni sklep o načinu podeljevanja jubilejnih nagrad.

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavcem iz IBM oddelka za izraze sozaljiva in denarno pomoč namenjeno za venec.

Darinka Humski

Kakšen je naš odnos do družbene lastnine?

To pomembno vprašanje si moramo zastaviti tudi pri nas v Litostroju.

Vsakdo izmed nas, na vseh delovnih mestih od kurirja do direktorja je odgovoren za pravilno ravnanje s sredstvi skupne oziroma družbene lastnine. Poleg tega je vsak še kolektivno odgovoren za pravilen odnos do naših skupnih sredstev, ki nam pomenijo pogoj za obstoj in osnovo za pridobivanje novih vrednosti.

Predno si odgovorimo na to vprašanje, naj navedemo nekaj primerov, ki so deloma izmišljeni prikazani na humorističen način, vendar nam dajo misliti.

Janez je kot vsak delovni dan tudi danes bolj na tesno s časom. Komaj nekaj sekund pred šesto uro je z veliko hitrostjo švignil mimo vratarja, si oddahnil in dejal: No, sedaj sem že na varnem.

Ves zadihan se je kasneje v garderobi pogovarjal še s tremi tovariši, ki so med preoblačenjem najprej obdelali vreme, potem športne rezultate in nazadnje je eden izmed njih privlekel na dan še majhno ploščato steklenico, ki je močno dišala po žganju, posebno še potem, ko jo je prazno pozabil v garderobni omarici zapreti.

Stroj se je okoli sedme ure le zavrtel in tako tekla dobro pol ure, vse dokler se ni prižgala rdeča lučka, ki je Janeza z utripanjem opozorila, da pred začetkom dela stroj ni bil podmazan. Še dobro, da tega ni opazil mojster, saj bi prav gotovo sledila diskusija o tem, koliko nas je stal stroj in kako moramo ravnati z njim. Nekaj ročic je bilo treba pritisniti in utripajoča rdeča lučka je ugasnila za celo dopoldne. Stroj je potem pridno ubogal in tekla prav do devete ure, ko je Janezu tako zakrutilo v želodcu, da je stroj ustavil, poiskal dinar in odhitel k avtomatu na topel kakov. Pri avtomatu je bila gruča tovarišev in nekdo se je na glas razburjal, ko avtomat na vrženi dinar sploh ni reagiral. Psovke

No, ta isti dan je strokovnjak. Tone na nekem sestanku izvedel bridko resnico, ki ga je zelo potrla. Njegov elaborat, oziroma elaborat, ki ga je skoraj tri tedne delal on in njegova skupina, so samoupravni organi zavrnili kot nesprejemljiv. Potrlo ga je pravzaprav to, da je od zmeraj rad kalkuliral in je tudi to pot hitro preračunal, koliko delovnih ur, koncentracije in truda lahko nekdo preprosto zavrne. Ko je še globlje razmišljal o elaboratu, je kasneje ugotovil, da imajo morda samoupravni organi le prav, saj bi tvegana predvidevanja lahko kolektiv spravila v zelo neugoden položaj.

O tem dogodku prijatelju Janezu to pot ni ničesar govoril, saj bi ga na ta način gotovo zbadal in primerjal s seboj ter mu rekel, da tudi on strokovnjak Tone, napravi včasih izmet, ki je lahko dosti bolj usoden ne samo zanj, pač pa za cel kolektiv in s tem tudi za širšo družbeno skupnost. Strokovnjak Tone je pri vsem tem seveda nekoliko na boljšem od Janeza, saj ga pri delu ne priganja niti mojster niti norma, priganja ga le vest, ki pa je povsem njegova.

Skoraj smo se oddaljili od namena, da odgovorimo na vprašanje, postavljeno v naslovu.

Odnos do družbene lastnine oziroma naše skupne lastnine je v našem kolektivu dokaj šibka točka. O tem je včasih že tekla beseda, tako v našem glasilu kot na mnogih sestankih, vendar brez posebnega učinka. Lahko bi rekli tole: »Več imamo, slabše ravnamo«. Če takega odnosa na vseh delovnih mestih ne bomo spremenili, se lahko zgodi, da uničimo proizvodnjo in vsa druga sredstva, za nakup novih pa ne bo denarja. Kot običajno bomo potem iskali krivdo povsod tam, kjer je v resnici ni. Že z majhno mero samokritičnosti ugotovimo, da je marsičesa kriv naš ne dovolj odgovoren odnos do vseh naših skupnih sredstev. Mnogi primeri nam povedo, da se kljub povzročeni škodi, razen delno delavcu v normi, nikomur ne skrivi las. Mogoče bo kdo rekel, da je temu kriv sistem. Ne, krivi smo mi sami! V prvi vrsti vodstveni in vodilni, saj vemo, da vsi ostali delajo pretežno po njihovih navodilih. Zato je nujno, da se stvari obrnejo v smislu učinkovitejših družbene samozaščite, in da vsi reagiramo takoj, ko je naš sodelavec, naš podrejeni, naš nadrejeni in vsak drugi, povzročil škodo.

Pri tem reagiramo, kot bi jo napravil nam samim, na naši osebni lastnini, pa bo morda družbena samozaščita dovolj učinkovita. Še posebno moramo paziti na tiste, ki delajo škodo namerno in celo iz objestnosti.

K. G.

DELEGATSKE DOLŽNOSTI

Zbor združenega dela Skupščine socialistične republike Slovenije je na seji konec aprila sprejel odlok o imenovanju znanega litostrojskega družbenopolitičnega delavca Rudija Potočkega, za podpredsednika odbora zbora združenega dela skupščine SRS za družbenoekonomske odnose.

Rudi Potočki je pred kratkim postal tudi podpredsednik Občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Siška.

Pri opravljanju novih družbenopolitičnih zadolžitvev mu želimo veliko uspeha.

V pričakovanju malice

Janez je že pred leti odkril bližnjico do svojega delovnega mesta oziroma stroja, da ga nihče ne bi videl, ko je prišel na delo okoli pol sedmih. Pot ni bila lahka, saj je vodila iz zgornje garderobe v nadstropje, po dolgem hodniku do drugega obrata in med stroji prav neopazno do glavnega stikala njegovega stroja.

Janez je bil seveda močno presenečen, ker je bilo glavno stikalo že vklopljeno in celo luč za razsvetljavo njegovega delovnega mesta je že gorela. Kasneje se je spomnil, da je to najbrž napravil mojster, saj delavci zraven ne vedo, kako se vklopi njegovo glavno stikalo. »No, kar je, je,« si je dejal in takoj odšel k avtomatu za čaj, da si malo poplakne okus po tistem prekletem žganju, ki mu je že na vse zgodaj dalo misliti, da je zdravnik imel prav, ko je govoril o prevelikem krvnem pritisku.

Glasilu delovne organizacije Titovj zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Bradeško dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukosav Živkovič, Leopold Šolc, dipl. inž., Hrabroslav Premelj, Janez Stražišar, dipl. inž., Milan Jurjavčič, Ivan Elikan.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Elikan, tehnični urednik Estera Lampič.

Telefon uredništva 56-021 (h. c.) interna 246 — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska Tiskarna LJUBLJANA 1976

vesti iz obratov

TOZD FI

ČRPALKE

Prva črpalka za hladilno vodo za TE Šoštanj IV. je uspešno prestala funkcijski preizkus, ki smo ga opravili doma in je že odpremljena na gradbišče. Druga črpalka za istega naročnika je v montaži. Dokončan je tudi kondenzator za TE Šoštanj IV, razen nekaj sestavnih pozicij, ki bodo gotove predvidoma do konca meseca. Tik pred dobavo kondenzatorja je bilo odločeno, da ga bomo antikorozijsko zaščitili pri nas in ne na gradbišču, kakor je bilo prvotno mišljeno. To bo vplivalo na rok odpreme.

Za črpalne postaje v Egiptu montiramo in dokončujemo servomotorje končnih loput za X. in XI. črpalno postajo. Montiramo tudi propeler črpalke za X. črpalno postajo, črpalke za XI. črpalno postajo pa so v končnih fazah montaže.

CEMENTARNE

Za cementarno Anhovo montiramo zračne drče (korita). Na drugem plašču mлина dokončujemo montažo in prilagoditev čelnih sten, ležaje za plašč mline pa mehansko končno obdelujemo.

ZERJAVI

Za črpalne postaje v Egiptu dokončujemo zadnje ročne žerjave.

PREOBLIKOVALNI STROJI

V postopku montaže je več strojev, ki bodo v kratkem dostavljeni naslednjim kupcem:

Za Caracas stroj	HVO	II	250	1 kos
Za SZ stroj	HVO	II	250	2 kosa
Za SZ stroj	HVO	II	160	4 kosi
Za SZ stroj	HVO	II	100	2 kosa
Za Rade Končar stroj	HVO	II	250	1 kos

Za tvrdko Wotan preizkušamo tretjo serijo strojev za tlač-

TURBINE

Za OHAU-A smo prvi agregat od štirih naročenih že odpremili, za drugi agregat pa posamezne dele dokončno mehansko obdelujemo.

Izdela in odpremili smo loputo premera 4500 mm za Peru v Južni Ameriki.

Za HE Srednjo Dravo II. smo izdelali in odpremili na gradbišče spodnji del druge sesalne cevi, ki jo rabijo že v prvi fazi betoniranja temeljev bodoče hidroelektrarne.

Za HE Crystal Dam v ZDA pospešeno obdelujemo posamezne sestavne dele naročene Franciove turbine. Največ pozornosti pri tem naročilu posvečamo izdelavi spiralnega ohišja. Ohišje je varjeno in je izdelano v treh kosih. Spirala je pločevinarsko gotova in smo jo poslali v Metalno Maribor na žarjenje.

TALNA TRANSPORTNA SREDSTVA

Posebna montaža 3-5-tonskih viličarjev uspešno napreduje. Dvajset jih je že dokončanih, čakajo le še na funkcijski preizkus in barvanje, po želji kupcev pa jih bomo še dodatno opremili.

Postopno dokončujemo montažo 5-tonskih viličarjev. Na prvih viličarjih iz te serije, ki so opremljeni s hidravličnimi menjalniki, pa tudi že opravljamo funkcijske preizkuse.

HVO	II	250	1 kos
HVO	II	250	2 kosa
HVO	II	160	4 kosi
HVO	II	100	2 kosa
HVO	II	250	1 kos

ni liv, četrta serija strojev pa je v zadnjih fazah montaže.

L. N.

TOZD PI

MODELNA MIZARNA

Z izdelavo modelov imamo hude probleme. Naročila so se povečala, z odhodom nekaterih dobrih modelnih mizarjev pa se je zmogljivost kolektiva zmanjšala.

Tudi v mesecu maju delamo v glavnem modele za zobate prenosnike za Metalurgoimport iz Sovjetske zveze, zaradi rokov pa hitimo z izdelavo velikega modela ladijske krmene statve za indijskega naročnika.

LIVARNA SIVE LITINE

Za Metalurgoimport smo v začetku maja pričeli izdelovati ohišja zobatih prenosnikov. To naročilo je za proizvodnjo ulitkov sive in jeklene litine trenutno najbolj zanimivo, saj obsega preko 420 ton.

V maju bomo končali izdelavo ulitkov za HE Zvornik.

LIVARNA JEKLENE LITINE

V oblikovalnici se čuti povečanje naročil, tako da primanjkuje livarjev. V maju smo pričeli izdelovati velike kalupe za spiralna ohišja za beograjskega naročnika »Ivan Milutinović«, zatem pa bomo ulivali ulitke za črpalke za »Soda-So« iz Tuzle. Izdelovali bomo še ulitke za HE Zakučac ter HE Srednja Drava II.

V čistilnici čistimo ulitke obložnih plošč za rudnik »Majdan-

pek« ter zaključujemo dela na ulitkih lopat gonilnika za HE SD II. Pospešeno obdelujemo tudi ulitke za parno turbino Nuovo Pignone iz Firenc.

PLOČEVINARNA

Naročila za izdelavo zvarjenecv še vedno dotekajo, tako da ima pločevinarna dela za vse leto naprej.

Kljub temu, da so zahteve finalne proizvodnje po zvarjenecih mnogo večje, kot jih obrat pločevinarne zmore izdelati, skušamo vsekakor omogočiti čim večjo proizvodnjo takih zvarjenecv, ki so za finalizacijo posameznih objektov potrebni.

Dela, ki jih bomo končali v maju so: končna izdelava zvarjenecv za kondenzator termoelektrarne Šoštanj II., izdelava traverznega obroča za HE Srednja Drava II., izdelava turbinskega pokrova za HE OHAU-A VI. ter serijo vstopnih zapiral tlačnega regulatorja za navedeno turbino.

V predobdelavi pospešeno delajo nosilec ogrinja mostu za JE Krško, pričeli pa smo pripravljati spiralna ohišja za HE Zakučac.

V maju bomo izdelali tudi večje število zvarjenecv ogrinj za 7,5-tonske viličarje, ki so predvideni za finalizacijo v zadnjem četrtletju 1976.

A. G.